



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 20/2011-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. januára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Š. Č. – A., T., zastúpeného advokátom JUDr. J. F. T., ktorou namieta porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 NcC/18/2010 z 30. septembra 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Š. Č. – A. o d m i e t a pre nedostatok svojej právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. novembra 2010 doručená sťažnosť Ing. Š. Č. – A. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 NcC/18/2010 z 30. septembra 2010 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa v konaní vedenom na Okresnom súde Michalovce (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 11 Ro/166/2010 domáhal zaplataenia peňažnej pohľadávky v sume 2 044,92 € spolu s príslušenstvom voči P. Ch. Krajský súd po predložení veci na rozhodnutie o vylúčení sudcov okresného súdu podpredsedníčkou súdu rozhodol napadnutým rozhodnutím o vylúčení všetkých sudcov okresného súdu prerokovávajúcich podľa rozvrhu práce súdne agendy Ro a C z rozhodovania vo veci sťažovateľa z dôvodu ich zaujatosti proti nemu v dôsledku ich negatívneho subjektívneho vzťahu k jeho osobe. Krajský súd v napadnutom rozhodnutí vychádzal *„Z vyjadrenia JUD. T. S., ktorej bola vec pôvodne pridelená na prejednanie a rozhodnutie..., že osobne pozná brata žalobcu Ing. M. Č., ktorý bol jej spolužiakom na strednej škole a aj v súčasnosti sú v priateľskom vzťahu. Navyiac žalobca podal trestné oznámenie súvisiace s vecou vedenou na Okresnom súde... pod sp. zn. 13 C 155/2004 z toho dôvodu, že v nej došlo k vykradnutiu listín a manipulácii so spisom a vystavil tak aj ju podozreniu z tohto konania“*, pričom dôvodom vylúčenia ostatných sudcov okresného súdu mala byť skutočnosť, že *„... sa cítia byť zaujatí, keďže žalobca Ing. Š. Č. v konaní vedenom na Okresnom súde... pod sp. zn. 9 C 141/2004 tvrdil, že došlo k vykradnutiu 13 listín zo spisu a následnej manipulácii s ním a z uvedeného dôvodu podal trestné oznámenie, čím sú všetci zamestnanci Okresného súdu... vystavení podozreniu z uvedeného konania“*.

3. Voči argumentácii krajského súdu v napadnutom rozhodnutí *„Z vyjadrení sudcov Okresného súdu... vyplýva, že sú tu okolnosti (ich negatívny subjektívny vzťah k žalobcovi), pre ktoré vznikajú pochybnosti o ich objektívnom a nestrannom konaní a rozhodovaní vo veci... sú vylúčení z prejednávania a rozhodnutia veci sp.zn. 11Ro 166/2010.“*. Sťažovateľ dôvodil neopodstatnenosťou tohto názoru krajského súdu, keď uviedol, že *„S takýmto postupom žalovaného nemôžem súhlasiť a som toho názoru, že krajský súd... nezákonne postupoval, keď horeuvedených sudcov vylúčil z prejednávania a rozhodovania vo veci, lebo na to neboli splnené podmienky. Týmto postupom mi KS Košice odňal právo na zákonného sudcu Okresného súdu... Žalovaný sa dôsledne neriadil... platnými právnymi predpismi a konal v rozpore s nimi, čím vydal zjavne neodôvodnené a arbitrárne rozhodnutie z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, čo malo zároveň za následok porušenie mojich základných práv a slobôd.“*.

4. Na základe svojej argumentácie sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo Ing. Š. Č.-A. na zákonného sudcu podľa článku 48 ods. 1 ústavy..., čl. 38 ods. 1 Listiny... uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 30. 09. 2010 pod sp. zn. 8 NcC/18/2010 boli porušené.

2. Zrušuje uznesenie krajského súdu... zo dňa 30. 09. 2010 pod sp. zn. 8 NcC/18/2010 v celom rozsahu...

3. Krajský súd... je povinný zaplatiť sťažovateľovi trovy konania... v sume 149,23, €..“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov – ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

6. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05). Judikatúra ústavného súdu stabilne pripomína, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09). Podľa právneho názoru ústavného súdu preto nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom v danej veci nahradzoval ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou do tohto dosiaľ meritórne neskončeného konania. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľov až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nie sú schopné protiústavný stav napraviť (IV. ÚS 322/09).

7. Pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry ústavný súd ďalej poukazuje na to, že základné práva na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) „sú výsledkové“, to znamená, musia im zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. júna 2002), vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

8. V naznačených súvislostiach ústavný súd dodáva, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu by mohlo zakladať porušenie označených práv sťažovateľa len v prípade,

ak by boli spojené s konkrétnym relevantným nepriaznivým dôsledkom pre sťažovateľa, ktorý bol týmto postupom a uznesením spôsobený, pričom by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe, prípadne v opravných konaniach.

9. Sťažovateľ v sťažnosti napádal porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 38 ods. 1 listiny, k porušeniu ktorého malo dôjsť napadnutým rozhodnutím krajského súdu, ktorý rozhodol o vylúčení sudcov okresného súdu z dôvodu „... okolností (... negatívny subjektívny vzťah k žalobcovi), pre ktoré vznikajú pochybnosti o ich objektívnom a nestrannom konaní a rozhodovaní vo veci...“, keď tomuto názoru krajského súdu oponoval svojím tvrdením, že „...Myslím si, že o profesionálny prístup sudcov OS Michalovce v danej veci nešlo, keď sa dali vylúčiť v uvedenej veci len preto, že som sa staral o svoje práva a poukázal na stratu listín zo súdneho spisu.“.

10. Ak je sťažovateľ toho názoru, že v jeho veci pôvodne konajúci sudca/sudcovia nemali byť vylúčení z prerokovania a rozhodovania tejto veci a že neboli rešpektované jeho procesné práva pri rozhodovaní krajského súdu v napadnutom rozhodnutí, bude mať možnosť svoje výhrady uplatniť pri využití prostriedkov právnej ochrany, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva voči meritórnemu rozhodnutiu. Ide jednak o právo na riadne opravné prostriedky, ale aj právo využiť mimoriadne opravné prostriedky proti právoplatnému rozhodnutiu vo veci samej.

11. V súvislosti s už citovaným čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd zvyčajne, že rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základného práva alebo slobody môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť

odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 103/02, IV. ÚS 115/07).

12. Pri predbežnom prerokovaní predloženej sťažnosti ústavný súd zistil, že ochranu sťažovateľom označeným základným právam na podklade ich možného porušenia z dôvodov uvedených v sťažnosti je oprávnený poskytnúť všeobecný súd, a to v konaní o riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkoch proti rozhodnutiu vo veci samej. Ústavný súd preto rešpektujúc požiadavku subsidiarity plynúcu z čl. 127 ods. 1 ústavy i svoju doterajšiu rozhodovaciu prax sťažnosť sťažovateľa odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

13. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2011